

Happening/performance/colaj/montaj/creație colectivă

Impresia mea e că „Ușile deschise“ ale Academiei de Teatru și Film înseamnă ceva mai mult decât ideea – oricum nobilă, firește! – de „ieșire la rampă“ a junilor oameni-de-teatru-în-devenire, de „rodaj“ al studenților, de primă confruntare cu publicul. Dincolo de asta, aerul năstrușnic, nonconformist și simpatice stare de excitație care înconjoară „Ușile deschise“ se datorează caracterului în fond foarte radical-experimental al întregului proiect: e – de fapt – un amplu **happening** teatral, o sofisticată **performance** (tot în sensul promovat în artele vizuale), un **colaj** cu gust avangardist, o operă de **montaj**, un fel de **creație colectivă**. Faptul că totul se desfășoară în clădirea Academiei și nu – de pildă – la Studioul Casandra sau în alte săli mai simandicoase e esențial: pentru că doar acolo, la fața locului, în spațiile bine-știute ale lucrului de zi cu zi se poate evita aspectul de spectacol formal și se poate – în schimb – „însena“ jocul serios de-a „uita cine suntem, ce vrem, ce ne trece prin cap“; doar acolo se poate obține amestecul subtil și prețios de familiaritate domestică și de gală sărbătorească; doar acolo secvențele ca de festival ale „Ușilor deschise“ pot face corp comun, obligându-te să le prizezi mai ales ca ansamblu, ca montaj, colaj ș.a.m.d. Academia se transformă astfel într-o vastă scenă și studenția însăși devine substanța existențială sau/și teatrală a **happening**-ului desfășurat sub ochii noștri și care tinde – ca-n spectacolele avangardiste – să ne includă și pe noi, invitații, intrușii, repede „adoptați“ în atmosfera de familie a unei frumoase povești adevărate...

Și câteva note disparate despre secvențele „Ușilor deschise 1997“ la care am fost de față, cele cu fragmente de spectacole montate de studenții claselor de regie ale anilor I și II.

● Dan Vasile a pus în scenă incredibil de coerent **Oamenii cavernelor** de William Saroyan, un

text care miza mai degrabă pe ideea de „sfărâmare“ a lumii. De pe tezismul apocaliptic al criticii societății de consum regizorul a mutat inspirat accentul pe biografii și psihologii, pe sentimente și utopii, pe jocul de planuri dintre viață și teatru, piesa petrecându-se într-un fel de „azil de noapte“, o sală dezafectată ai cărei locatari au avut cândva de-a face cu scena, fie ea și de circ, fie ea și un ring de box, fie ea și – până la urmă – „teatrul vieții“.

● Andreea Vălean a speculat inteligent un spațiu foarte plastic din subsolul clădirii pentru a monta un fragment din **Emigranții** lui Mrožek. Plastic și în același timp perfect adecvat la atmosfera **underground**, tot de „azil“ promiscuu din text. Un bun contrast iese din sublinierile ironice și histrionice mult mai apăsate decât în interpretările mai sumbre ale piesei (de pildă, cea propusă cândva de Mircea Daneliuc la Teatrul Mic). Scena decupată din subsolul cu conducte și cazane cu apă al Academiei va fi marcată de jocul teatral – și la figurat, și la propriu: în depunerile negre de pe țevi și de pe grinzile de beton au rămas imprimate urmele alburii ale mâinilor celor două personaje, ca-ntr-o performanță plastică în care ambientul e „însemnat“ de artistul performer.

● Simona Voiculescu a dramatizat o scenă din „Vițelul de aur“ al lui Ilf și Petrov, mizând pe umorul gros, contagios. Și pe inevitabilele implicații – mai fine – de satiră politică.

● Răzvan Săvescu a ales o provocare mai riscantă: actul I din **Pescărușul** lui Cehov. Mulți actori, mai multe straturi epice și psihologice. Mizancenă minuțioasă, construită în jurul unui Treplev plasat pe linia subțire dintre tinerețea cu vocație metafizică și infantilismul ridicol. Bune scene colective. Risc depășit.

● În viziunea lui Radu Nichifor, actul II din **Noaptea furtunoasă** a lui Caragiale e o dezlănțuire furibundă de pasiuni și de trupe. Vânzoleală generală, împinsă către paroxism. Scandal, țipete, atacuri armate, dușuri cu apă rece, perne cu puf sfâșiate, împăcări zgomotoase. Două idei regizorale de-a dreptul originale: încă „transportată“ după noaptea petrecută cu Chiriac, Veta e cucerită de impetuoșitatea discursului amoros al lui Rică Venturiano și e gata-gata să-i cedeze, chiar și după ce-și dă sema de încurcătură; și – mai ales –

Spiridon (în travesti) apare ca un Puck shakespearian recitat în cheie parodică, lui (sau ei!) revenindu-i nu doar replicile din text, ci și un subtil rol de „dirijor“ al întregii acțiuni. În rest – caragialianism voios, haz molipsitor. Reușită scenică remarcabilă.

● Peste tot – studiu atent asupra textelor, plăcere a soluțiilor regizorale ingenioase, voluptate a adaptării la spații scenice dificile, cu dotări minime (sau fără!), poftă de joc generală. Și mulți studenți-actori foarte buni: Orodol Olaru, Cornel Brănescu, Cristiana Răduță, Nadiana Sălăgean, Mihăiță Calotă, Iulia Lazăr, Alina Chivulescu, Marius Rizea, Richard Bovnovzki – și încă alții. De fapt, toți cei pe care i-am văzut au fost convingători – și au de unde să „crească“ mari. Mari de tot!

ION BOGDAN LEFTER